

הסיפור האישי שמאחורי גילויי חשבונות הדולרים של אבן בארצות הברית:

חשבון עם אבא

למדי כדי לסלק את רבין, עשה את שלו — החוק יכול ללכת.

מה קרה

בעיתונים?

ע מדת העיתונים היתה כי אי-הפירסום מתבסס על טענתו של אבן כי בידו בקשה לרישיון, וכי קיבל רישיון, המצוי בוודאי בתיקי האוצר. אבן לא הכחיש את דבר קיומו של החשבון. העורך האחראי של הארץ, גידעון סאמט, טוען, כנאחרי פירסום פרשת רבין, והידיעה הראשונה על חשבוננו של אבן, הוחלט לחי קור את כל נושא הטיפול במטבע-זר באר צר. הטיפול בכך התנהל במקביל לחקירת חשבון אבן, ובימים אלה מתפרסמת ב-הארץ סדרת מאמרים על הנושא. העיתון עיכב את פירסום הידיעה עד שתהיה בידו ידיעה מוסמכת אם יש או אין רישיון לחשבון של אבן, שכן רק אם לא היה רישיון כזה יש עניין בפירסום הידיעה. כאשר נוכח אליעזר כי העיתונים אינם מפרסמים דבר וכי העולם הזה יופיע רק כעבור כמה ימים (חקירת העולם הזה התנהלה במקביל לשאר העיתונים) טילפן לביתו של המפקח על מטבע-זר באוצר, דב קנטרוביץ, החל מספר לו את הסיפור. לדבריו השיב לו קנטרוביץ כי הוא עסוק עתה בצפייה בטלוויזיה, וכי ביקשו שיכ-

זה האישי!

משה אליעזר, ש' גרם לפתיחת ה' חקירה בעניין חשבון-הבנק של אבא אבן, כפי שניראה עת צולם בעולם הזה בשנת 1971. אליעזר מתגורר כיום בניו-יורק.

תוב לו מיכתב. אליעזר דאג שמכתב תלונה הולם יימסר לידי קנטרוביץ למחרת היום. לאחר-מכן פנה גם ליועץ-המשפטי לממשלה וכן לרב-בית דין ראובן ויינשטיין, ממלא-מקומו של בנימין זיגל שיצא ל-חופשה.

במוצאי השבת האחרונה פירסמו שידור רישיון, במהדורת-החדשות של השעה שבע בערב, את הידיעה בדבר החקירה נגד אבא אבן על החזקת חשבון בחו"ל. למחרת בבוקר פירסמו את הידיעה כל העיתונים, תוך התעלמות מן השיקולים שבלמו את הפירסום עד לאותו מועד.

למיסתורין תרמה הודעתו של מי שהיה סגן שרי-האוצר, ד"ר צבי דינשטיין, שהוא כיום הממונה מטעם הממשלה על האנר-גיה. דינשטיין הודיע לעוזר הממונה על מטבע החוץ, שמשון פרנקל, כי הוא זוכר

מפורסמת סייעו אליעזר ועובדיו לשבור אותה. אחרי מלחמת יום-הכיפורים שקע בחובות, היסל את עסקיו. עבר לניו-יורק והשאיר את החובות מאחוריו. לפני חודשנים אחדים בא ארצה, ופרע את חובו-תיו הישנים. כעת הוא עושה חיל בעיסוקי-מיסחר עם ארצות אפריקאיות. קשריו של אליעזר עם משרד-החוץ החלו עוד לפני שהקים את חברת הדרום, כאשר עבד כאריכבר במשרד. ידוע כי הוא הסתכסך עם חבריו לעבודה, ופוסר.

אם לא יצליח אבא אבן להוכיח כי החזיק ברישיונות חוקיים לחשבונותיו, יצטרך האוצר לתבוע אותו לדין כפי ש' תבע את לאה רבין. אחרת, קשה יהיה להסביר מדוע אין תובעים אותו כמו את ראש-הממשלה ורעייתו.

פרשת אבן גרמה להופעת גל מאמרים בעיתונים, הקוראים לשינוי חוקי-המטבע שהציבור אינו יכול לעמוד מהם. במשך כל השנים עמדו נבחרי העם מעל לחוק, והחוק ניכפה רק על האורח הקטן, שהוע' מד לדין בכל עת שהיתגלו ברשותו כמה דולרים. עד עתה לא נשמעו כל קריאות לשינוי החוק האנכרוניסטי. גם כאשר נתפס ראש-הממשלה בקלקלתו, לא קראו העיתונים לשינוי החוק. אולם עתה, כאשר עלה בחכה מקורבו של שימעון פרס התי-ברר לפתע כי החוק בלתי-נסבל.

אם יש דבר הראוי לציון מיוחד בפר-שה זו, הרי זה יחסו של הארץ. לפני כשנתיים פירסם בעיתון זה אמנון רובינר שטיין מאמר, שקרא למסור לשלטונות מסי-ההכנסה מידע על מעלימי-מס, שכמ-הם חבלינים המסכנים את המדינה. אולם עיתון לא אחד שיתוף-פעולה מסוג זה בין עובדיו לבין השלטונות. ואילו בפרשת אבן כתב הארץ עצמו בידיעה מיום הראשון השבוע, כי "חקירת האגף החלה בעיקבות חקירת הארץ, ולאחר מכן נכתב שוב כי "הדובר, מר גוטמן, אמר, כי בנוסף למידע שהועבר עליידי הארץ, הגיע גם מיכתב מאזרח ישראלי השוהה בניו-יורק". דומה כי משהו בכל-זאת השתנה ביחסה של העיתונות לעבריינים.

את החשבון בלונדון פתח לפי הצעת בנק לאומי לישראל כיוון ששם מקבלים ריבית גבוהה יותר על הפקדות. גם אנשי האוצר וגם אבא אבן ממתינים לשובו של היועץ המשפטי לממשלה, פרץ פסור אהרון ברק, הנמצא בחו"ל עד שבת זו.

מה שברור עד כה הוא, שלאבא אבן שני חשבונות חיסכון ואחד עובר-ישוב בניו-יורק, וכן חשבון אחד בלונדון. בחש-בונות אלה תנועת-כספים ניכרת. הקשר רה בספרים שהוא מוציא לאור, במשרד שהוא מחזיק שם לצורכי כתיבה וכן בהר-צאות שהוא נושא.

כתובתו של אבן בניו-יורק לצורכי מישלוח חומר מן הבנקים היתה אצל מזכירת הקונסוליה הישראלית בעבר, דור רה גולובינסקי, כאשר זו סיימה את עבודתה נשלח הדואר למחליפתה מימי לייטנר, ואחרי-כך לג'ון קינגסלי, שהיתה עובדת בקונסוליה וכעת היא משמשת מזכירתו של אבן במישרדו בניו-יורק. אחת הטענות שהעלה אליעזר נוגעת לכספי תרומה שנמסרה לאבן עבור מוסד ציבורי, והוא הכניסה לחשבוננו, לדבריו, אבן, מצידו, מסביר כי קיבל תרומה של 15 אלף דולר להקמת המכון האינטרנטי ליד אוניברסיטת תל-אביב. אבן הוא יושב-ראש המכון, ואחרון יריב מנהל אותו. לדיברי אבן, הוא נוכח כי 5000 דולר יספיקו להקמת המכון, והוא קיבל את הסכמת התורמים לתרום את 10 אלפי הדולרים הנותרים לאגודה המיורחנית שמד כליה הוא הפרופסור דן. הכסף שהה בחש-בוננו כיוון שנועד להקמת המכון החדש שיעדין לא היה קיים.

החוק

הבלתי-נסבל

מ שה אליעזר, שערור פרשה חדשה זו, הוא בן 38. תמונתו המת-פרסמת כאן פורסמה בהעולם הזה בשנת 1971, כאשר הקים חברה לשליחויות בשם הדרום. כאשר פרצה שביתת-הדוורים ה-

שאבא אבן שאל אותו בשנת 1967 איך לקבל אישור לאחזקת כסף בחו"ל. לדברי דינשטיין אבן, שהיה אותה עת שרי-החוץ, אמר לו כי הוא זקוק לכסף בחו"ל, כדי לממן אחזקת משרד בניו-יורק ועובדי מחקר בניו-יורק ובלונדון. המישרד והעובדים דרושים לאיסוף חומר לספרים שהוא כותב.

אבן הסביר אז כי הוא עשוי לקבל מקדמות מהוצאות ספרים והוא רוצה ל-החזיקם באופן שיאפשרו לו להחזיר את המקדמות במקרה שלא יעמוד בתנאי ה-חווה. הוא גם הדגיש או בפגישתו כי בחשבונות שהוא ביקש להם אישור תהיה תנועה מתמדת של כספים.

דינשטיין אמר השבוע כי הוא חשב אז שזוהי בקשה הגיונית בהחלט. הוא יעץ לאבן להפנות את בקשתו למי שהיה אז הממונה על מטבע-זר, יוסף כץ המנוח. דינשטיין ציין כי הוא ידע שאבן פנה וקיבל את האישור הדרוש.

גם מי שהיתה מזכירתו של שרי-החוץ אבן, ניצה פינס, אמרה לאוצר השבוע כי היא יודעת שאבא אבן הגיש בקשה לאחזקת חשבונות בחו"ל כפי שהצהיר. לדעתה אבד האישור בדרך למר אבן. בתגובה אמרו חוגי האוצר, כי גם אם ניתן האישור לבקשת אבן הרי הוא הגביל את הפעילות בחו"ל לחשבון בניו-יורק, בעוד שאבן פתח גם חשבון בלונדון. שנית, אבן דיבר על חשבון שיוזמו בו רבבות דולרים, בעוד שבפועל נעו בחש-בון מאות אלפי דולר. נוסף לכך, פתח אבן גם חשבונות חסכון ולא הסתפק בחש-בון עובר-ישוב.

אמרו אנשי משרד-האוצר: "אילו רצה אבן לשמור את המקדמות שקיבל מהוצאות הספרים על מנת שיוכל להח-זירם היה יכול להפקידם בבנק בישראל ולקבל אישור של האוצר להחזירם אם יהיה צורך בכך."

אבא אבן עצמו הגדיר טענות אלה כקט-נוניות. מה שחשוב לדבריו הוא שהחש-בון נפתח באופן גלוי וחוקי. העובדה, שמשך השנים הגיעו מחשבונות אלו לאוצר של מדינת ישראל מעל 100 אלף דולר.